

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 28/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Stankom, Obrody 25, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu zdravia a bezplatnú zdravotnú starostlivosť podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 31 Listiny základných práv a slobôd postupom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a jeho opatreniami sp. zn. 16546/2017/921, PO 929/2019,48743/2017 z 9. júna 2017 a sp. zn. 16546/201/920, PO 929/2017, 79939/2017 z 26. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

základného práva na ochranu zdravia a bezplatnú zdravotnú starostlivosť podľa čl. 40 ústavy a čl. 31 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) a jeho opatreniami sp. zn. 16546/2017/921, PO 929/2019,48743/2017 z 9. júna 2017 a sp. zn. 16546/201/920, PO 929/2017, 79939/2017 z 26. septembra 2017 (spolu ďalej aj „napadnuté opatrenia“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka absolvovala v Národnom rehabilitačnom centre Kováčová (ďalej len „rehabilitačné centrum“) v termíne od 7. decembra 2016 do 9. februára 2016 rehabilitačnú liečbu v dĺžke 36 dní hradenej liečby po akútnej cievnej mozgovej príhode. Sťažovateľka 31. júla 2016 doručila na pobočku Všeobecnej zdravotnej poisťovne (ďalej len „poisťovňa“) vo Svidníku návrh na opakovanú rehabilitačnú liečbu. Dňa 21. septembra 2016 bolo sťažovateľke doručené opatrenie poisťovne, oddelenia zdravotných a revízných činností v Banskej Bystrici a. s. č. K0162101241/2016/OddZaRČ zo 16. septembra 2016, ktorým jej bolo oznámené, že poisťovňa nesúhlasí s úhradou rehabilitačnej liečby. Sťažovateľka vo veci včas podala sťažnosť, na ktorú reagoval predseda predstavenstva poisťovne opatrením z 19. decembra 2016, v ktorom sťažovateľke oznámil, že jej sťažnosť je neopodstatnená. V dôvodoch namietaného opatrenia okrem iného uviedol, že základná diagnóza uvedená v návrhu na rehabilitačnú liečbu sťažovateľky nespĺňa podmienky na úhradu liečby v rehabilitačnom centre. Sťažovateľka sa preto 4. mája 2017 obrátila na úrad so žiadosťou o prešetrenie postupu poisťovne, ktorý opatrením sp. zn. 16546/2017/921, PO 929/2019,48743/2017 z 9. júna 2017 sťažovateľke oznámil, že v čase podania návrhu na opakovanú liečbu po akútnej cievnej mozgovej príhode sťažovateľka nespĺňala podmienku jej absolvovania najskôr po šiestich týždňoch a do jedného roka od príhody pri tolerancii záťaže kardiovaskulárneho systému v zmysle aktívnej rehabilitačnej liečby. Na základe sťažnosti podanej sťažovateľkou úrad opätovne preskúmal postup poisťovne a opatrením sp. zn. 16546/201//920, PO 929/2017, 79939/2017 z 26. septembra 2017 oznámil sťažovateľke, že *„Úrad nemá zákonom určenú pôsobnosť zasahovať do procesu uzatvárania zmlúv medzi zdravotnými poisťovňami a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti v prípade ak sú dodržané podmienky podľa § 7 zákona č. 581/2004 Z. z.,*

a zároveň nie je oprávnený podávať výklad zmluvných ustanovení“, a zároveň zotrval na svojej predošlej argumentácii.

3. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že úrad sa s jej podnetom a sťažnosťou zákonom ustanoveným spôsobom nezaoberal, pričom právne závery, na základe ktorých žiadosti a sťažnosti nevyhovel, sú podľa názoru sťažovateľky neakceptovateľné a neudržateľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu podľa názoru sťažovateľky vyplýva, že ústavný súd má právomoc preskúmať ústavnosť napadnutých opatrení, a to už aj vzhľadom na skutočnosť, že u sťažovateľky ide o riešenie otázky ochrany zdravia a poskytnutie zdravotnej rehabilitačnej liečby, pričom ak by sa sťažovateľka obrátila na správne súdy, celé konanie o preskúmanie opatrení by trvalo aj niekoľko rokov.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o porušení jej v záhlaví označených práv napadnutými opatreniami úradu, aby napadnuté opatrenia zrušil a vec vrátil úradu na nové rozhodnutie, aby priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 7 500 € a náhradu trov konania v sume 312,34 €.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Ústavný súd opakovane pripomína, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo (pozri čl. 127 ods. 1 ústavy – „ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“). Ústavný súd je k ochrane základných práv a slobôd povolaný až subsidiárne. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú totiž vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, u ktorých protiústavnosť nie je možné napraviť iným spôsobom, teda najmä prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov zaručených príslušnými procesnými normami. Vyčerpaním opravných alebo iných právnych prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa má na mysli nielen ich podanie, ale aj rozhodnutie o nich.

8. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa zriaďuje úrad ako právnická osoba, ktorému sa v oblasti verejnej správy zveruje vykonávanie

- a) dohľadu nad verejným zdravotným poistením [§ 1 písm. d) prvý bod],
- b) dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti [§ 1 písm. d) druhý bod].

9. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Ústavný súd tiež dodáva, že podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby

a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

11. Podľa § 252 ods. 1 SSP žalobca sa môže žalobou domáhať ochrany pred iným zásahom orgánu verejnej správy, ak takýto zásah alebo jeho následky trvajú alebo ak hrozí jeho opakovanie. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia žalobca sa môže žalobou domáhať aj určenia nezákonnosti už skončeného iného zásahu orgánu verejnej správy, ak počas jeho trvania nebolo možné podať žalobu podľa odseku 1 a rozhodnutie správneho súdu je dôležité na náhradu škody alebo inú ochranu práv žalobcu.

12. Z citovaných právnych noriem vyplýva, že vo veci sťažovateľky je daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o jej správnej žalobe. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom.

13. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú fyzickú osobu alebo právnickú osobu namietajúcu porušenie svojho základného práva. Preto každý musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (I. ÚS 189/07).

14. Ústavný súd opakovane a stabilne vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci iných orgánov verejnej moci (najmä súdov).

15. Pokiaľ sa sťažovateľka v tejto situácii domáhala ochrany svojich práv na ústavnom súde, a to skôr, ako ochranu týmto právam mohli reálne poskytnúť správne súdy v konaní nimi iniciovanom (§ 177 a nasl. SSP), ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je podaná predčasne. Existencia právomoci správneho súdu poskytnúť ochranu sťažovateľke pred tvrdeným zásahom do jej označených práv vylučuje právomoc ústavného súdu. Za tejto situácie preto nebolo možné akceptovať dôvody uvádzané sťažovateľkou a spočívajúce v dĺžke rozhodovania správnych súdov za dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018